

Менеджмент

УДК 330:004

Набухотна Юлія Миколаївна

магістрантка

*Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

Nabukhotna Yuliia

Master Student of the

*National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”*

Жигалкевич Жанна Михайлівна

доктор економічних наук, доцент

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

Zhygalkevych Zhanna

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor

*National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”*

ORCID: 0000-0002-5847-1302

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

THE IMPACT OF INFORMATION TECHNOLOGY ON THE ACTIVITIES OF THE ENTERPRISE

Анотація. У даній роботі досліджено роль та вплив сучасних інформаційних технологій на діяльність підприємства. Проаналізовано існуючі наукові підходи до визначення поняття інформаційні технології (ІТ), а також було дано власне визначення, за яким ІТ – це найсучасніший інструмент управління інформацією, що дозволяє користувачам і

працівникам збирати, накопичувати, обробляти, організовувати, зберігати і поширювати інформацію у зручний для них спосіб. Виокремлено, що сучасні управлінські інформаційні технології та системи дозволяють більш оперативно доставляти важливу економічну інформацію на різні рівні прийняття рішень, раціонально обробляти її та систематизувати. Зазначено основні причини, які спонукають впроваджувати сучасні інформаційні технології на підприємства. Наведено логіко-структурну модель механізму впровадження інформаційних технологій на сучасних підприємствах. Описано, процес вимірювання інформатизації, який відбувається, виходячи з масштабів впровадження інформаційних технологій в систему управління організацією.

Окреслено перспективи України піднятися на європейський рівень інформатизації. Розкрито вплив сучасних інформаційних технологій як на зміну стратегічних планів підприємства, так і на модернізацію культури праці загалом. Обґрунтовано, що в першу чергу впровадженням інформаційних технологій на підприємстві будуть вирішені питання розмежування зон управління, раціоналізації системи оціночних показників, забезпечення взаємозв'язку між оперативним, бухгалтерським та статистичним обліком, раціоналізація інформаційних потоків і т. д.. Наведено перелік існуючого програмного забезпечення для малих та середніх підприємств. А також визначено критерії економічного, організаційно-управлінського, маркетингового та соціального ефектів інформатизації підприємства.

Визначено, що на сьогодні перспективною тенденцією є зростаюча інтеграція сучасних інформаційних систем з аналітичними інструментами для покращення управління всіма видами бізнесу та бізнес-моделюванням.

Ключові слова: *інформація, технології, підприємство, інформаційні технології, інформаційні системи, бізнес-процеси.*

Summary. This paper investigates the role and impact of modern information technology on the activities of the enterprise. The existing scientific approaches to defining the concept of information technology (IT) are analyzed, and its own definition is given, according to which IT is the most modern information management tool that allows users and employees to collect, accumulate, process, organize, store and disseminate information in a convenient way. It is emphasized that modern management information technologies and systems allow to more quickly deliver important economic information to different levels of decision-making, rationally process it and systematize it. The main reasons that encourage the introduction of modern information technologies at enterprises are indicated. The logical and structural model of the mechanism of introduction of information technologies at modern enterprises is presented. The process of measuring informatization, which occurs on the basis of the scale of implementation of information technology in the management system of the organization is described.

The perspectives of Ukraine to rise to the European level of informatization are outlined. The influence of modern information technologies both on the change of strategic plans of the enterprise and on the modernization of the work culture in general is revealed. It is substantiated that, first of all, the introduction of information technologies at the enterprise will solve the issues of delimitation of management zones, rationalization of the system of evaluation indicators, ensuring the relationship between operational, accounting and statistical accounting, rationalization of information flows, etc. The list of software for small and medium enterprises is given. And also, the criteria of economic, organizational, managerial, marketing and social effects of enterprise informatization are defined.

It is determined that today a promising trend is the growing integration of modern information systems with analytical tools to improve the management of all types of business and business modeling.

Key words: *information, technology, enterprise, information technology, information systems, business processes.*

Постановка проблеми. В теперішніх умовах ринкової економіки розвиток та ефективне здійснення господарської діяльності підприємством вже є неможливим без використання сучасних інформаційних технологій. Це дозволяє покращити якість послуг, збільшити швидкість обслуговування, підвищити ефективність діяльності, персоналізовано підходити до кожного клієнта. Впровадження інформаційних технологій тягне за собою ряд змін: всі структурні підрозділами стають взаємозалежними один від одного, і їхня взаємодія має регулюватися за допомогою регламенту, звідси виникає потреба у підвищенні кваліфікації та навчанні працівників структурних підрозділів підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у вивчення особливостей, недоліків та проблем впровадження сучасних інформаційних технологій на підприємстві зробили Янчук Т.В., Онопко А.С., Жигалкевич Ж. М., Гужва В.М., Савіна Г.Г., Вовчак І.С., Ушакова І. О., Плеханова Г.О., Голобородько А.Ю., Войнаренко М.П., Ілляшенко О.В., Атоненко В.Г., Стадник В.В., Коломицева О.В., Лепейко Т.І., Нечволода Л. В., Висловицька Н.В., Чалий С. Ф. та інші. У працях вищезазначених вчених визначається актуальність інформаційних технологій, їхній вплив, напрями розвитку та перспективи. Проте мало висвітленими залишаються проблеми, пов'язані з цим напрямком, та практичних рекомендації щодо впровадження інформаційних технологій у виробничу діяльність.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження впливу сучасних інформаційних технологій на діяльність підприємства.

Виклад основного матеріалу. Одними з ключових передумов ефективного провадження господарської діяльності підприємства є наявність достовірної, своєчасної економічної інформації, звісно у поєднанні з фінансовими, трудовими та матеріальними ресурсами.

Сучасні управлінські інформаційні системи (ІС) та технології дозволяють більш швидко доставляти важливу економічну інформацію на різні рівні прийняття рішень, раціонально обробляти її та систематизувати [1].

Згідно державного стандарту України (ДСТУ 2226–93.) технологія інформаційна – технологічний процес, результатом і предметом перероблення якого є інформація [2].

Відповідно до Закону України «Про Національну програму інформатизації» інформаційна технологія визначається як «цілеспрямована організована сукупність інформаційних процесів з використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування» [3].

Отже, вважаємо, що інформаційні технології – це найсучасніший інструмент управління інформацією, який дозволяє користувачам і працівникам збирати, накопичувати, обробляти, організовувати, зберігати і поширювати інформацію у зручний для них спосіб.

Інтеграція сучасних інформаційних технологій в систему управління підприємством виводить менеджмент на якісно новий рівень: управлінські рішення приймаються більш оперативно і правильно та підвищується ефективність провадження управлінської діяльності загалом.

Основні типові причини, які спонукають впроваджувати сучасні інформаційні технології в організаціях:

- погіршення економічних показників, порівняно з фірмами-конкурентами галузі;
- зміна цілей в існуючих умовах функціонування або поява нових;
- наявність застарілого програмного забезпечення (ПЗ), інформаційних технологій, які не дають залежного результату в системі менеджменту підприємства;

– відсутність будь-яких інформаційних технологій для обліку та аналізу.

На рис. 1 подано етапи механізму впровадження інформаційних технологій (ІТ).

Рис. 1. Логіко-структурна модель механізму впровадження інформаційних технологій на сучасних підприємствах [4]

Вимірювання процесу інформатизації відбувається, виходячи з масштабів впровадження інформаційних технологій в систему управління підприємством. Чим більший масштаб – тим вищий рівень інформатизації, а отже і автоматизації бізнес-процесів організації [5].

Завдяки сучасним інформаційним технологіям сприяють модернізації підприємств у більш інформаційно відкриті, а існування глобальних ІС успішно розвивати індустрію інформаційних послуг, не дивлячись на кордони. Тому багатьох країн, у тому числі, й України, з’являється можливість піднятися до рівня інформатизації Європи.

Імплементація ІТ в господарську діяльність підприємства, сприяє як зміні стратегічних планів компанії, так і створенню нової культури праці.

Першочерговими завданнями, які можуть бути вирішені впровадженням інформаційних технологій на вітчизняних підприємствах є:

- забезпечення тісного зв'язку між оперативним, бухгалтерським та статистичним обліком;
- сприяння раціоналізації системи оціночних показників;
- відмежування зон управління, недопущення їх пересікання та поєднання;
- відокремлення меж управління від інших меж управління (обробка масових даних з використанням цифрових технологій);
- раціоналізація інформаційних потоків, зменшення інформаційного «шуму»;
- забезпечення зв'язку між початковим обліком та фінальними рішеннями на всіх етапах керування господарськими процесами підприємства.

До програмного забезпечення для малих та середніх підприємств належать IT–Enterprise, YouControl, SAP ERP, M.E.D.O.C, мова R, SPSSБ, MRP, SCM, Agile, Scrum, Kanban, Lean, PRINCE2 та інші.

Для оцінки ефективності впроваджених інформаційних технологій на підприємстві бізнесу слід створити стандартну (еталонну) модель, до якої показники та коефіцієнти будуть прирівнюватись та порівнюватись. Але в реальності досить складно оцінити рівень впроваджених інформаційних технологій в діяльність організації, адже статистична система є інерційною, і нові показники вимірювань вводяться із значним запізненням. Тому, критеріями економічного ефекту інформатизації підприємства доцільно обрати дохід та рентабельність; організаційно-управлінського ефекту – організація та контроль, інформаційне забезпечення, мотивація; маркетингового – задоволення потреб споживачів, комунікаційне забезпечення, комерційна ефективність; соціального – рівень життя населення, кадрове забезпечення та інвестиційний клімат [6].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, вплив сучасних інформаційних технологій на господарську діяльність підприємств полягає у забезпеченні ефективності роботи, автоматизації обліково-аналітичного процесу, отримання доходу, виконання функції управління та задоволення потреб споживачів. Обирати програмне забезпечення слід на основі знання його сильних та слабких сторін, а також чіткого розуміння його цільового використання. Найбільш перспективною тенденцією є зростаюча інтеграція комп'ютерних інформаційних систем з бізнес-моделюванням та аналітичними інструментами для покращення управління всіма видами бізнесу.

Література

1. Пурій Г. М. Інформаційні системи і технології в управлінні діяльністю підприємства. Ефективна економіка. 2019. № 6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/58.pdf (дата звернення: 27.11.2022).

2. ДСТУ 2226–93. Автоматизовані системи. Терміни та визначення. Державні стандарти України. URL: <https://bit.ly/3XGygTb> (дата звернення: 27.11.2022).
3. Закон України Про Національну програму інформатизації. Офіційний веб-портал парламенту України. URL: <https://bit.ly/3QBbb0O> (дата звернення: 27.11.2022).
4. Слинько М. Ю. Роль інформаційних технологій у господарській діяльності вітчизняних підприємств. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. 2019. № 53. doi: <https://doi.org/10.24025/2306-4420.0.53.2019.171765> (дата звернення: 28.11.2022).
5. Сутність, значення та закономірності розвитку інформаційних систем і технологій в сучасній економіці. URL: <https://bit.ly/3хугу86> (дата звернення: 28.11.2022).
6. Вислоцька Н. Роль інформаційних технологій в системі управлінської діяльності. DSpace at West Ukrainian National University: Головна сторінка. URL: <https://bit.ly/3n0z83P> (дата звернення: 29.11.2022).

References

1. Purii H. M. Informatsiini systemy i tekhnolohii v upravlinni diialnistiu pidpriemstva //Efektyvna ekonomika: elektron. nauk. fakhove vyd. 2019. № 6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/58.pdf (дата звернення: 27.11.2022).
2. DSTU 2226–93. Avtomatyzovani systemy. Terminy ta vyznachennia. Derzhavni standarty Ukrainy. URL: <https://bit.ly/3XGygTb> (дата звернення: 27.11.2022).
3. Zakon Ukrainy Pro Natsionalnu prohramu informatyzatsii. Ofitsiinyi vebportal parlamentu Ukrainy. URL: <https://bit.ly/3QBbb0O> (дата звернення: 27.11.2022).

4. Slynko M. Yu. Rol informatsiinykh tekhnolohii u hospodarskii diialnosti vitchyznianskykh pidpriemstv. Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seria: Ekonomichni nauky. 2019. № 53. doi: <https://doi.org/10.24025/2306-4420.0.53.2019.171765> (data zvernennja: 28.11.2022).
5. Sutnist, znachennia ta zakonomirnosti rozvytku informatsiinykh system i tekhnolohii v suchasni ekonomitsi. URL: <https://bit.ly/3xygy86> (data zvernennja: 28.11.2022).
6. Vyslotska N. Rol informatsiinykh tekhnolohii v systemi upravlinskoj diialnosti. DSpace at West Ukrainian National University: Holovna storinka. URL: <https://bit.ly/3n0z83P> (data zvernennja: 29.11.2022).